

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Gebiedsperspectief Kinderdijk	
Aanleiding	: Stand van zaken van het Gebiedsperspectief Kinderdijk	
Datum	: 3 september 2019	
Doel	: Het ter kennisname verstrekken van informatie	
Portefeuillehouder	: Wethouder A. Kraijo (078) 770 6004	a.kraijo@alblasserdam.nl
Primaathouder	: M.H. van de Esschert (078) 770 6113	MH.vande.Esschert@alblasserdam.nl

Te verstrekken informatie

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de stand van zaken rondom het Gebiedsperspectief Kinderdijk, en de ingrediënten voor de radenbijeenkomst op 12 september 2019 samen met de Raad van Molenlanden, mede n.a.v. de radenbijeenkomst op 21 maart j.l. in Bleskensgraaf.

Eerdere informatie verstrekking

Op 3 oktober 2018 is over het Gebiedsperspectief Kinderdijk een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd met de toenmalige raden van de gemeenten Molenwaard en Giessenlanden en de gemeente Alblasserdam. In deze bijeenkomst heeft u van diverse presentaties kennis genomen die ingingen op inhoudelijke bouwstenen die geformeerd werden voor het op te stellen Gebiedsperspectief Kinderdijk.

Eind 2018 heeft uw Raad een Motie van de SGP tijdens de begrotingsbehandeling 2019 aangenomen waarin ons college wordt opgeroepen om samen met Molenlanden een discussie te voeren over beleidsuitgangspunten en kaders: Welke (gedeelde) beleidsuitgangspunten en kaders gelden bovenal voor dit Gebiedsperspectief en voor dit plangebied en waaraan dient uiteindelijk dit perspectief te voldoen.

Op 24 januari j.l. bent u tijdens de BIO geïnformeerd over de stand van zaken rondom het Gebiedsperspectief Kinderdijk, dat verder opgesteld wordt. In deze bijeenkomst hebben wij u ingelicht over de korte termijn wensen en maatregelen die nodig zijn om de overlast te beperken en de leefbaarheid te verhogen; de overlast die vooral ervaren wordt in parkeeroverlast. Tevens bent u geïnformeerd over de ideeën en de aanpak voor de lange termijn voor het westelijk deel van de Alblasserwaard. De avond die op 21 maart werd georganiseerd is een vervolg geweest op de avond van 24 januari. Zoals in de Motie van de SGP is verwoord moeten we samen in gesprek met de raad van Molenlanden om zo verder te werken aan de uitgangspunten voor het Gebiedsperspectief.

Tijdens de bijeenkomst op 21 maart bent u over de korte termijn maatregelen geïnformeerd en zijn we met uw raad in gesprek gegaan over de lange termijn toekomstbeelden.

Op deze radenbijeenkomst op 21 maart j.l. heeft ook het bureau Defacto de Verkenning toekomstbeelden Werelderfgoed – op weg naar een Gebiedsperspectief Kinderdijk aan de Stuurgroep Kinderdijk aangeboden. In deze verkenning wordt de balans opgemaakt over de huidige en toekomstige plannen die voor dit deel van de regio bekend zijn, en de ontwikkelingen die allemaal worden verwacht. Daarmee biedt deze verkenning een goed inzicht in de problematiek en opgaven in en rond het Werelderfgoed Kinderdijk en het westelijk deel van de Alblasserwaard. De Stuurgroep Kinderdijk (waarin zitting hebben de gemeenten Alblasserdam, Molenlanden, Provincie Zuid Holland, Stichting Werelderfgoed Kinderdijk, Waterschap Rivierenland en Rijksdienst Cultureel Erfgoed) heeft hiervan kennis genomen.

Toetsing uiteindelijke definitieve Gebiedsperspectief

Voor het op te stellen gebiedsperspectief en de keuzes die gemaakt gaan worden, is het vastgestelde beleid op het gebied van recreatie en toerisme het belangrijkste:

- Visie op Recreatie en Toerisme Alblasserdam (2017), welke de Alblasserdamse waarden Cultuurhistorie, Authenticiteit, en Rust en Stilte beschrijft. Daarnaast zijn er in het Coalitieakkoord en Samenlevingsagenda ook punten genoemd als het gaat om het beheersen van de overlast en bezoekersstromen.

De overige kaders en randvoorwaarden waarlangs wij de voorstellen zullen beoordelen, zijn documenten die ook door ons College zijn vastgesteld en uw Raad hierover in kennis is gesteld:

- Managementplan Werelderfgoed Kinderdijk (2015/2016), welke een verplichting is in het kader van de Unesco Werelderfgoed status; Gebiedsvisie Kinderdijk (2014), welke destijds de grondslag vormde voor het beheer, onderhoud en de toekomst van Kinderdijk, is hiervoor een basis geweest. Dat was opgesteld door het SWEK maar is wel met een memo met uw Raad gedeeld (maar zonder status);
- Visitormanagementplan (2015), welke de basis vormt voor de inrichting van de Entreezone Kinderdijk en het opzetten van visitormanagement;
- Financiële arrangementen (2016), voor het mogelijk maken van de inrichting van de Entreezone Kinderdijk en de instelling van het Regionaal Fonds Kinderdijk;

Tegelijkertijd zullen wij de relaties tussen diverse dossiers binnen Alblasserdam in relatie tot dit Gebiedsperspectief tegen het licht houden en waar nodig binnen de gestelde kaders bijsturen (en andersom). Hierbij moet uw Raad denken aan dossiers als de ontwikkeling van het Havengebied en het verder afronden van het GVVP.

Keuze bureau opstellen definitief Gebiedsperspectief

Met de oplevering van deze verkenning door Defacto is door de Stuurgroep voorgesteld een opdracht te formuleren voor het ontwikkelen van het definitieve Gebiedsperspectief. De keuze is gevallen op ZKA Leisure Consultants in samenwerking met Bureau SVP Architectuur en Stedenbouw om dit af te ronden. Ook wordt dit bureau meegegeven om de verbreding te zoeken in de thema's (zoals wonen, natuur, verkeer, werkgelegenheid, e.d.). De verkenning van Defacto wordt hierbij gebruikt als onderlegger voor het afronden van dit perspectief.

Opmaat naar een definitief Gebiedsperspectief

ZKA en de Stuurgroep Kinderdijk hebben de afgelopen maanden een ambitie beschreven die we graag met uw raad op 12 september willen delen en hierover in debat willen gaan.

Met het uiteindelijk vaststellen van deze collectieve ambitie willen we vervolgens op een later moment dit jaar nadere besluiten aan uw raad gaan voorleggen die uit deze collectieve ambitie voortvloeien. Tevens zijn we van mening dat met deze collectieve ambitie en het uiteindelijk vaststellen hiervan de SGP motie hebben uitgevoerd. Op 12 september a.s. bespreken we met uw Raad (tezamen met Molenlanden) de stand van zaken van het Gebiedsperspectief, en zullen we aan de hand van een aantal presentaties u meenemen in de inhoud en proces van het Gebiedsperspectief. Op 12 september hopen we van de raden te horen of zij zich kunnen vinden in de overall ambities van het Gebiedsperspectief. Als dat zo is, zal op basis van de discussie op 12 september het perspectief verder worden uitgewerkt in een vast te stellen document in de separate raden van oktober/november (zie planning). Hierin zijn dan ook verder uitgewerkt de besluiten over de consequenties die dat met zich mee brengt in de vorm van voor te leggen vervolgbesluiten. Met andere woorden:
Als uw Raad zich kan vinden in de overall ambities en –visie, leidt dat tot het op korte termijn aanbieden aan uw Raad van diverse raadsvoorstellen voor besluitvorming ressemblerende bij een vast te stellen Gebiedsperspectief. Het vaststellen van het Gebiedsperspectief wordt daarmee een startsein voor verdere en nadere besluitvorming.

Graag nemen wij u mee in deze Raadsinformatiebrief en op 12 september met de presentatie, in visie, ambities, en de verdere aan te kondigen raadsvoorstellen. Naast deze Raadsinformatiebrief zal er op 12 september dus uitgebreid aan u worden gepresenteerd.

Collectieve ambitie Kinderdijk

De collectieve ambitie voor Kinderdijk stellen wij (en de Stuurgroep Kinderdijk) als volgt voor:

"Wij worden het eerste icoon in de wereld waar het ontwikkelen van een toeristische hotspot samengaat met het verbeteren van de leefbaarheid en het behoud en versterken van de natuur.

We kiezen voor leefbare dorpen en we willen niet dat het toerisme dorp Kinderdijk, Nieuw Lekkerland en Alblasserdam overwoekert met verkeer, commercie en plat vermaak. Bovendien zijn de kernen van en voor de eigen inwoners en niet voor vastgoedsspeculanten. We staan voor bewoond Werelderfgoed met een ziel.

We aanvaarden het groeiend aantal bezoekers niet als een natuurverschijnsel maar we gaan de bezoekersstromen geleiden en een hoogwaardiger beleving bieden. We zijn ervan overtuigd dat we hierdoor de basis leggen onder een nog gastvrijer dagje uit voor kwaliteits-toeristen uit binnen- en buitenland."

Deze richtinggevendende uitspreken vormen – eenmaal vastgesteld – het kader waarbinnen de ontwikkelingen rondom Kinderdijk moeten gaan passen.

Dat leidt dan tot vier lijnen waarlangs we het Gebiedsperspectief verder willen invullen en afronden, welke vervolgens ook de basis vormt voor nadere besluitvorming en aan uw Raad voor te leggen raadsvoorstellen. Daarbij staan de balans tussen ambities en leefbaarheid en het thema duurzaamheid steeds centraal. Dit alles kan ook alleen maar gerealiseerd worden als we duidelijk hebben wat we in en rond Kinderdijk willen bereiken en bereid zijn hiervoor passende besluiten te nemen. Centraal thema zal vooral zijn hoe we grip krijgen op de beleving van Kinderdijk, grip krijgen op de (ruimtelijke) ontwikkelingen, grip krijgen op bezoekersstromen, met een passende publieke en private governance.

Lijn 1 – Beleving: Het verhaal dat het icoon Kinderdijk wil vertellen

Wij streven naar een toekomst, waarin het icoon Kinderdijk een aansprekend verhaal vertelt dat voldoet aan de volgende uitgangspunten:

- positioneert Kinderdijk als een nationale icoon, met internationale uitstraling;
- gaat ervan uit dat de molens bewoond worden door molenaars en hun gezin;
- bouwt voort en past binnen de historie, cultuur en authenticiteit van de Alblasserwaard (geloof, hard werken, strijd om bestaan);
- biedt de bezoekers een interessant, leerzaam dagje uit: meer dan een uurtje rondlopen; geen bezoekers die alleen voor een selfie komen; geen plat vermaak; niet zo druk en overvol dat de bezoekers elkaar in de weg lopen;
- toont met trots en overtuiging de schoonheid van het Werelderfgoed en de omgeving;
- genereert voldoende middelen om het gebied en de molens te kunnen onderhouden; de exploitatie kunnen bekostigen, leefbaarheid in de kernen kunnen verbeteren en behouden.

Later zal worden uitgewerkt:

Hoe het verhaal er precies uit gaat zien is iets wat later zal plaatsvinden. Welke bezoekers willen we wel en welke niet aantrekken? En welk segment willen we hierbij aantrekken? En op welk schaalniveau speelt dit verhaal zich af?

ZKA zal in haar rapportage laten zien op welke 3 a 4 uiteenlopende manieren binnen deze kaders invulling gegeven kan worden aan "Het verhaal dat het icoon Kinderdijk wil vertellen".

Lijn 2 – Dorpen in de luwte van de toeristenstroom

Wij streven naar een toekomst waarin de dorpen Kinderdijk en Alblisserdam zich in de luwte van de toeristenstroom kunnen blijven ontwikkelen, zodat:

- bewoners geen overlast van de bezoekersstromen ervaren;
- voorzieningen worden verbeterd;
- de Molenstraat in Kinderdijk onderdeel is van 'het dorp in de luwte';
- waar mogelijk nieuwe woonlocaties worden ontwikkeld;
- ongewenste ontwikkelingen effectief kunnen worden geblokkeerd.

Later zal worden uitgewerkt:

- Samenhang met stedenbouwkundige ontwikkelingen rond de terreinen De Joode, Windkracht 4 en branchering winkels en horeca in de Molenstraat te Kinderdijk;
- Ontwikkelingen plannen voor de Waterentree in Kinderdijk;
- Toekomst JU Smitgemaal.

Tegelijk zijn op korte termijn maatregelen nodig over het invoeren van gereguleerd parkeren en het tegenhouden en effectief blokkeren van ongewenste ontwikkelingen. Ook dient gezegd te worden dat de thema's Cultuurhistorie, Authenticiteit, en Rust en Stilte, niet alleen gelden voor het Werelderfgoed maar ook voor de woonbuurten en dorpen er omheen.

Lijn 3 – Geleiden van de bezoekersstromen

Wij streven naar een toekomst waarin er optimale grip is op de bezoekersstromen, met de volgende uitgangspunten:

- de hoofdingang van de hotspot Kinderdijk ligt bij Elshout; de Molenkade/Blokweerschekade (nabij de West-Kinderdijk) blijft één van de ingangen voor langzaam verkeer;
- in de nabije toekomst worden alle auto's van bezoekers aan de randen opgevangen en worden bezoekers via georganiseerd vervoer (shuttles, boot, ..) naar de hoofdingang vervoerd;
- op deze plekken zijn voldoende voorzieningen voor bezoekers om hen op te vangen en te informeren;
- om handhaven mogelijk te maken, wordt in de woonkernen een vorm van gereguleerd parkeren ingevoerd dat voor de bewoners en hun bezoekers gratis zal blijven;
- kosten 'parkeren aan de randen' en 'vervoer naar Elshout' worden gedekt uit de bijdragen die bezoekers hiervoor betalen.

Later dient uitgewerkt te worden:

- organisatievorm (een vorm van een exploitatiemaatschappij) voor geleiden bezoekersstromen ('visitorsmanagement');
- uitwerken definitieve ontwerp en implementatie-plan 'visitors-management 2.0' (ontvangst op parkeerlocaties; regelen vervoer naar Elshout);
- onderzoeken of een vorm van (tijdelijke, periodiek) afsluiting van het gebied noodzakelijk is om totale grip op de bezoekersstromen te krijgen;
- uitwerken plannen Waterentree in relatie tot de noodzaak om de veiligheid tegen hoog water te kunnen blijven garanderen.

Korte termijn maatregelen:

- starten invoeren gereguleerd parkeren;
- starten project Westrand Nieuw Lekkerland (gemeente Molenlanden);
- starten project parkeervoorziening Havengebied (gemeente Alblasserdam).

Toelichting:

- Het rapport van ZKA zal laten zien aan de hand van (inter)nationale voorbeelden dat alleen daar waar de grip op de bezoekersstromen totaal is, de ontwikkeling van de hotspot niet ten koste gaat van de leefbaarheid voor bewoners. Er zijn veel voorbeelden in binnen- en buitenland waar dat niet gelukt is;
- de hoeveelheid bezoekers wordt dan minder relevant, zolang je tenminste bereid en in staat bent deze bezoekersstromen te reguleren en zo te geleiden dat daar geen overlast ontstaat;
- het maximum aan bezoekers wordt dus bereikt door groepsbezoek te reguleren en te plannen (boten, bussen), individuele bezoekers via internet een tijdslot voor bezoek te laten kiezen (incl. reserveren parkeerplaats); en het aantal parkeerplaatsen aan de randen te maximeren en parkeren in de dorpen en in Elshout onmogelijk te maken. Essentieel is dan wel goede communicatie via social-media, internet en verwijzingsborden langs de aanvoerwegen die aangeven of er nog parkeerplaatsen vrij zijn;
- voor een veilige en soepele ontvangst van groepen (boten) is uitwerking en implementatie van de Waterentree plannen essentieel.

Lijn 4 – Governance

Wij streven naar een slagvaardige, flexibele bestuursstructuur die voldoende instrumenten tot zijn beschikking heeft (dus over voldoende bevoegdheden beschikt) en waarin alle schaalniveaus (dus ook bewoners) zich vertegenwoordigd weten:

- zodat er gedeeld eigenaarschap ontstaat (lasten en lusten), elk niveau de verantwoordelijkheid pakt die hoort bij hun positie in het netwerk;

- die sterk genoeg is om grip te kunnen houden op de bezoekersstromen;
- die ongewenste ontwikkelingen effectief kan tegenhouden;
- die de ontwikkeling van de educatieve functie (beleving) stimuleert;
- het beheer en onderhoud van de molens en de natuur verzorgt;
- de verhuurders-rol volgens moderne standaarden en normen kan invullen;
- een gezonde financiële exploitatie kan garanderen.

Dit alles moet nog verder uitgewerkt worden qua organisatievorm, taken en bevoegdheden. Hierbij gaat het dus ook om de rollen en posities van de partijen die deelnemen aan de Stuurgroep Kinderdijk, inclusief de taken en rollen van de SWEK.

Ook gaat het hier om de meer commerciële governance (afspraken met commerciële partijen en ondernemers) om er voor te zorgen dat er geen free riders ontstaan die alleen de lusten incasseren maar de lasten niet willen dragen.

Relatie met diverse Alblaserdamse dossiers

Naast dat we het Gebiedsperspectief gaan toetsen aan het vastgestelde beleid zoals de Nota Recreatie en Toerisme (met de waarden Cultuurhistorie, Authenticiteit, en Rust en Stilte) willen we uw Raad meegeven dat het Gebiedsperspectief een relatie zal hebben met de volgende dossiers:

- *Mercon Kloos*: De ontwikkeling van bedrijvigheid naar een woongebied met ruimte voor een niet-wonen en/of museale functie. Het voorontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen, en het voorontwerp zal worden aangepast tot een ontwerp-bestemmingsplan;
- *Havengebied en Camperplaats*: Dit betreft de beoogde plek voor het Transferium voor Kinderdijk, en wordt nu nog voor een deel ingenomen door de Camperplaats Kinderdijk. Het huurcontract loopt voor de camperplaats af per 1 november 2019; de gemeente heeft een inspanningsverplichting voor het vinden van een alternatieve locatie zoals een beoogd mogelijke locatie op Sportpark Souburgh. Definitieve besluitvorming over deze locatie wordt verwacht in het vierde kwartaal 2019;
- Verdere procedure *GVVP* met parkeren en het geleiden van verkeersstromen (en shuttle-services). Ook in de slipstream spelen de huidige bestaande concessie voor het streekvervoer (ingevuld door Qbuzz) en de uitvraag voor personenvervoer over water een rol (Concessie Waterbusverbinding, nu ingevuld door Arriva Doeksen).

Tegelijkertijd spelen de implementatie van de Omgevingswet en het inzetten van het bestaande RO-instrumentarium een grote rol, als ook de herziening van de Welstandsnota (verwachte behandeling in de raad vierde kwartaal 2019).

Tot slot willen we aandacht vragen voor de entree voor langzaam verkeer naar Kinderdijk toe, de Blokweerschekade/Molenkade vanaf de West Kinderdijk. Mogelijk dient deze entree voor langzaam verkeer nog fysiek nader herzien te worden om huidige overlast tegen te gaan. Hier treedt enige overlast (van m.n. parkerende bezoekers met de auto) reeds nu al op.

Planning vervolg

Op 12 september vindt de gezamenlijke radenbijeenkomst met Molenlanden plaats. Daarna vindt er op zaterdag 21 september in de ochtend een inloopmarkt voor bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden plaats in De Spil in Bleskensgraaf. Daar zal de zelfde informatie met hen worden gedeeld.

Op basis van al deze verzamelde input zal de Stuurgroep een aangepast Gebiedsperspectief aanbieden aan de verschillende Colleges van B&W en GS Provincie Zuid Holland, die dit alles vervolgens aan raden en PS zullen voorleggen ter definitieve besluitvorming, ook aan uw Raad.

Beoogde behandeling is voorzien op 15 oktober a.s. in de Commissie Grondgebied, en op 29 oktober in uw Raad. Mocht nog extra meningsvorming en besluitvorming nodig zijn, zullen we deze besluitvorming voorzien op beschikbare raadsvergaderingen in november (19 november Commissie en 26 november Raad).

Dit zal dan allemaal kader zijn voor vervolgbesluiten op het gebied van grip krijgen op bezoekersstromen (zoals gereguleerd parkeren) als grip krijgen op ontwikkelingen.

Financiële consequenties

Bij de definitieve behandeling van het Gebiedsperspectief zal ook een financiële paragraaf zijn toegevoegd (waaronder de kosten voor het Visitormanagement, en invoeren van gereguleerd parkeren). Dit leidt in oktober tot een raadsvoorstel.

Communicatie en inspraak

Communicatie vindt plaats via de gebruikelijke lijnen. Daarnaast worden in het kader van participatie van bewoners, ondernemers, en andere belanghebbenden een inloopmarkt op 21 september in de ochtend in De Spil in Bleskensgraaf georganiseerd. In oktober volgt nadere besluitvorming over het Gebiedsperspectief in uw Raad plaats.

Bijlagen

- Werkdocument Gebiedsperspectief Kinderdijk (Stuurgroep Kinderdijk)
- Concept Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030 "Tussen sightseeing en erfgoed" (ZKA en SVP)

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,
De secretaris,

S. van Heeren

De burgemeester,

J.G.A. Paans

